

ERDEBİL BİLGİ NOTU

Erdebil, kuzeyinde Azerbaycan Cumhuriyeti, doğusunda Gilan, güneyinde Zencan ve batısında Doğu Azerbaycan eyaletleri ile komşudur. Erdebil Eyaleti 17.867 km.²'lik yüzölçümü ile İran'ın yüzölçümünün % 1,1'ine tekabül etmekte olup, 2016 yılında yapılan nüfus sayımına göre eyaletin nüfusu 1.270.420'dir. Erdebil'de nüfusun çoğunluğunu Azeriler, azınlığı da Talişler oluşturur. Eyalette ağırlıklı olarak Azerice konuşulmaktadır. İran platosunun kuzeybatısında yeralan Erdebil 3,095 milyar \$ tutarında ekonomik büyüklüğe sahiptir. Azerbaycan Cumhuriyeti ile 382 km ortak sınırı olan Erdebil, İran'ın Kafkasya bölgesine açılan kapısı olarak görülmektedir.

İslami Danışma Meclisinde 12.01.1993 tarihinde kuruluşu onaylanan Erdebil eyaleti, 1993 yılında Doğu Azerbaycan eyaletinden ayrılan bir kısım ile Gilan eyaletinin bazı bölgelerinin birleştirilmesi ile oluşturulmuş ve aynı yıl Erdebil'e eyalet statüsü verilmiştir. Eyaletin merkezi ve en büyük şehri Erdebil'dir. Erdebil eyaleti Erdebil, Pars Abad, Meşgin Şehir, Halhal, Germi, Bilesovar, Nemin, Koser, Nir ve Sarein olmak üzere 10 ilden oluşmaktadır. Tebriz'e karayoluyla yaklaşık 3 saat mesafede bulunan Erdebil'e giden yolun bazı kısımları bölünmüş yol olup, diğer kısımlarda bölünmüş yol yapım süreci halen devam etmektedir. Erdebil otoyollarının onarılması ihtiyacı eyaletin üst düzey yetkililerince de vurgulanmaktadır.

Erdebil bölgesinin tarihi Azerbaycan tarihinin bir parçasıdır. Çoğu İranlı tarihçiye göre, Erdebil şehri Sasani hükümdarı Firuz (457-489) tarafından kurulmuştur ve şehrin 1500 yıllık tarihi vardır. Zerdüştlüğün kutsal kitabı Avesta'ya göre Zerdüş, "Dan Usta" çayının (şimdiki Aras Nehri) yakınlarında doğmuş, "Avesta" kitabını Sabalan Dağının bulunduğu bölgede yazmış ve dinini Erdebil'de yaymaya başlamıştır.

Safevi Devletinin kurucusu Şah İsmail'in hükümdarlığı zamanında başkent Tebriz şehri olmakla birlikte, Erdebil'de ekonomik ve siyasi yönden İran'ın önemli şehirlerinden birisi olmuştur. İran'ın Hazar denizi kıyısındaki Gilan bölgesi üzerinden Avrupa'ya ipek ticaretinin ve Avrupa mallarının İran'a getirilmesinin merkezinde Erdebil'in yer alması, Erdebil'i bir ticaret merkezine dönüştürmüştür.

Rızâ Şah'ın idaresi sırasında (1925-1941) Erdebil'in ekonomik ve siyasî önemi azalmış, Erdebil zaman içerisinde İran'ın az gelişmiş bölgelerinden birisi haline gelmiştir. II. Dünya

Savaşı'ndan sonra Erdebil'de bir tekstil fabrikası ile birkaç keçe, kilim ve deri işletmesi kalmıştır. Erdebil'in nüfusu 1956'da 66.000 kişiye 1970'li yıllarda İran'ın petrol ihracatından sağladığı gelirin hızla artmasıyla Erdebil'in ekonomik ve sosyal konumunda olumlu yönde köklü değişiklikler gerçekleşmiş, Erdebil'de yeni mahalleler kurulmuş ve sanayi ve ticarî faaliyetler hızla gelişmiştir. Erdebil'in nüfusu 1976'da 147.404'e, 1986'da 281.973'e ulaşmıştır.

Dağlık bir bölgede olan Erdebil, İran'ın kışın en soğuk ve yazın en serin bölgelerinden biridir. Yaz ayları boyunca sıcaklık 35 °C'yi geçmezken, kışları ise oldukça sert soğuklar görülmekte ve kışın sıcaklığın -25 °C'ye düştüğü zamanlar olmaktadır. Eyaletteki en önemli düzlük Mugan Ovası'dır. 300-350.000 hektarlık alanı kaplayan ova eyaletin en önemli tarım ve hayvancılık merkezidir. Eyaletin kuzeyinde bulunan ve Azerbaycan ile İran arasında sınır oluşturan Aras Nehri, eyaletteki en önemli akarsudur.

Su sorununun bulunmadığı Erdebil, tarım ve hayvancılık açısından İran'da önemli eyaletler arasında yer almaktadır. Buğday, arpa, patates, şeker, hububat, pancar, elma, armut, vişne, şeftali, bal, kırmızı ve beyaz et üretimi konularında iç piyasa taleplerinin bir kısmını karşılarken aynı zamanda üretim fazlasını ihraç etmektedir. Erdebil Batı Azerbaycan ve Doğu Azerbaycan'dan sonra İran'ın en çok bal üreten bölgesidir.

Sanayi açısından Mugan deri fabrikası, Erdebil çimento fabrikası, Meşkinşehr kibrit fabrikası, Araz kimyasal maddeler fabrikası, endüstriyel kesimhane, peynir ve süt mamulleri fabrikası, Khalkhal sunta fabrikası, halıflex fabrikası gibi fabrikaların bulunması eyalette istihdam seviyesinin yüksek olmasını sağlamıştır. El sanatları konusunda halı ve kilim dokumacılığı eyaletin önemli ve köklü el işçiliği sanatlarından sayılmakta olup, Erdebil kentinde dokunan halıların %80'i yurtdışına ihraç edilmektedir. Eyaletteki en büyük firma lastik üreticisi ve Goldstone markasıyla üretim yapan "Artawheel Tire" şirkettir. Ayrıca, Beta markasıyla üretim yapan Tanin Peak Sabalan ülkemize futbol ve voleybol topu ihraç etmektedir. İran'da pet şişe su alanında üretimi bulunan "Arta Sabalan" ve "Veen Su" şirketlerinin üretim tesisleri Erdebil'dedir. Eyaletin jeotermal enerji potansiyeli yüksektir. Madencilikte akik gibi değerli taşlar ön plana çıkmaktadır.

Erdebil'de plastik, halı ve süt ürünleri alanlarında kümelenmeler bulunmakta, hâlihazırda eyaletteki 16 sanayi sitesinden 15'i kamuya sadece biri özel sektöre ait olup, Erdebil'deki yetkililer İran Devletinin sanayi sitelerini kurup özel sektöre devretmek istediklerini belirtmiştir. Kamuya

ait sanayi sitesinin sekiz tanesi tarıma dayalı iken diğer sanayi siteleri karma sektörlerden oluşmaktadır.

Erdebil eyaletindeki tarihi, kültürel ve doğal eserlerinden 920'si İran Ulusal Eserler arasında kaydedilmiştir. Erdebil eyaleti hem doğal güzellikler, hem tarihi ve kültürel eserler sayısı bakımından özellikle bahar ve yaz mevsimlerinde çok sayıda yerli ve yabancı turiste ev sahipliği yapmaktadır. Turizmde İran'da 8. sırada yer alan Erdebil'e gelen turistler ortalama 2 gün kalmakta ve yılda ortalama 8.500.000 yerli turist ve 387.000 yabancı turist gelmektedir. Erdebil Belediye binası 12 Mart 2019 tarihinde İran Kültürel Miras Kayıt Kurumunda ulusal eser olarak kaydedilmiştir. Erdebil'de 5 yıldızlı otel bulunmamakta olup, özellikle sağlık turizmi açısından eyalet önemli bir potansiyeli bünyesinde barındırmaktadır. Serin ikliminden dolayı sıcak bölgelerden turist çeken Erdebil'de birçok kaplıca bulunmakta olup, içlerinden en önemlisi Sareyin'de bulunan kaplıcalardır. Sarein ilçesinin 22 termal su kaynağı ile İran'ın en önemli hidroterapi merkezi olmakla birlikte yabancı turist sayısı tanıtım eksikliği nedeniyle yetersizdir. Erdebil'de yerleşik Şeyh Safiyüddin Erdebili Türbesi dini turizm açısından önemlidir. Ayrıca, tarihi Selçuklu dönemine kadar uzanan ve büyük bir kısmı harap olan Mescid-i Cami de Erdebil'in önemli mimari yapılarından. Erdebil'de üç medrese ve seksenden fazla mescid ve türbe bulunmaktadır.

İkili Ticaret ve Fırsatlar

İran takvimine göre 1397 yılında (21.03.2018-20.03.2019) Erdebil'e ihracatımız 12,9 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Erdebil Eyaletinin ithalatı bahse konu dönemde toplam 36,8 milyon ABD Doları olup, eyaletin ithalatında ülkemiz yaklaşık % 35 payla birinci sıradadır. Erdebil eyaletinin toplam ihracatı 70,9 milyon ABD Doları seviyesinde gerçekleşmekle birlikte Erdebil'in ülkemize ihracatı 0,3 milyon ABD Doları gibi çok düşük bir seviyededir. Erdebil'in ihracatında ilk iki sırada Irak ve Afganistan gelmektedir. Erdebil'in ihracatında hedef ülkeler Azerbaycan, Irak, Türkmenistan, Afganistan, Pakistan ve Ermenistan bulunmaktadır.

Öte yandan, Erdebil'in daha önce Tebriz'e bağlı olması nedeniyle Türkiye ile olan ikili ticaretinin bir kısmının Tebriz gümrüklerine kaydedildiği ve esasında ikili ticaretimizin daha yüksek bir seviyede olduğu değerlendirilmektedir. Diğer bir ifadeyle Erdebil'in Türkiye ile olan ilişkileri görünenin ötesindedir ve özellikle ambargoların etkisiyle Erdebilli işadamlarının Türkiye'ye yöneldikleri gözlemlenmiştir.

Erdebil’de Bilesovar ve Aslanduz olmak üzere iki sınır kapısı mevcut olup, Bilesovar gümrüğü 24 saat açık tutulmaktadır. Ayrıca, Erdebil eyaletindeki gümrüklerden yapılan dış ticaret hacmi son yıllarda önemli gelişme göstermiştir.

Erdebil’ye yerleşik şirketlerle ülkemiz şirketlerinin tekstil, güneş paneli, otel işletmeciliği, gıda işleme, tarım ve hayvancılık alanında işbirliği yapabileceği düşünülmektedir.

ERDEBİL EYALETİ’NDE YER ALAN ÖNEMLİ KURUMLAR

Erdebil Ticaret, Sanayi, Maden ve Ziraat Odası

Başkan: Hüseyin Pirmoezzen

Başkan Yrd.:Behruz Pursoleyman

İrtibat Kurulabilecek Kişi: Hüseyin Vusugi

Tel: 0098-45-33742001

Cep: 0098-9141518297

Faks: 0098-45-33742002

E-mail: info@accima.ir

Erdebil Eyaleti Yabancı Yatırımcılar Hizmet Merkezi

Tel: 0098-045- 33741941

Faks : 0098-045-33741757

E-mail: investinardabil@rayana.ir

Web Sitesi: <http://investinardabil.ir>